

HET OPDRACHTGEVERS
FORUM IN DE BOUW

Secretariaat

P/a Technische Universiteit Delft -
Faculteit Bouwkunde

Julianalaan 134 | 2628 BL Delft
Postbus 5043 | 2600 GA Delft

T +31 (0)15 27 88704

E info@opdrachtgeversforum.nl

I www.opdrachtgeversforum.nl

Het Opdrachtgeversforum in de bouw

Jaarverslag 2017 – 2018

Ans Rietstra

Hanneke Veldhuis

Concept Jaarverslag 2017 - 2018

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Samenstelling Stuurgroep	2
1.2	Ambassadors of Change	3
2	Evaluatie 2017-2018	4
2.1	Ambassadors of Change	5
2.2	Werkgroepen	5
2.3	Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap	6
2.4	Thema's stuurgroepvergaderingen	7
2.5	Activiteiten	7
2.6	Werkzaamheden secretariaat	8
3	Begroting	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Bijlagen:

Bijlage 1: Financiële verantwoording 2017

Bijlage 2: Financiële verantwoording 2018

1 Inleiding

Het Opdrachtgeversforum wil een bijdrage leveren aan het professionaliseren van de bouw door het zijn van:

- Een echt forum waar de belangrijkste (semi)publieke opdrachtgevers bij elkaar komen en waar individuen kunnen worden aangesproken (belangenbehartiging richting de markt en politiek);
- Een netwerk en ontmoetingsplek voor professioneel opdrachtgeverschap in een (semi)publieke context (uitwisseling van ervaringen en ideeën, bespreking van casuïstiek);
- Een kennismakelaar voor professioneel opdrachtgeverschap (kennisontwikkeling en -uitwisseling);
- Een publiek toegankelijke kennisbron voor de ontwikkelde kennis en ervaring.

Het Opdrachtgeversforum in de bouw is opgericht in 2005 en kent een stuurgroep, een tweede kring (Ambassadors of Change) en twee werkgroepen. De stuurgroep wordt ondersteund door een adviseur en het secretariaat. Het secretariaat is gevestigd bij de TU Delft, afdeling Management in the Built Environment van de Faculteit Bouwkunde.

In 2017 en 2018 hebben verschillende wisselingen plaats gevonden in de stuurgroep. Patrick Buck (ProRail) is in juni 2017 aangetreden als interim-voorzitter, in februari 2018 is Ans Rietstra (ProRail) benoemd tot voorzitter.

1.1 Samenstelling Stuurgroep

Samenstelling stuurgroep 31-12-2018

	Stuurgroepleden	Organisatie
1	Rob Haans	De Alliantie
2	Ilma Merx	Gemeente Den Haag
3	Gerben Wigmans	Gemeente Rotterdam
4	Joost de Ruig	Hoogheemraadschap HNK
5	Ryan van der Ven	Nationale Politie
6	Sebastiaan de Wilde	NS Stations
7	Ans Rietstra (voorzitter)	ProRail
8	Chris de Vries	Provincie Noord-Holland
9	René Bleeker	Radboud UMC
10	Roger Mol	Rijksvastgoedbedrijf
11	Michèle Blom	Rijkswaterstaat
12	Mirjam de Boer	Schiphol Group
13	Bas Takens	Erasmus Universiteit
14	Marleen Hermans (adviseur)	TU Delft

	Ondersteuning	
	Hanneke Veldhuis (secretaris) Manja Stalman Joke Burghardt (secretariaat) Nina van Wijk (studentenassistent)	TU Delft

Wijzigingen stuurgroep in 2017 en 2018

Vertrekkende stuurgroepleden

Eva Klein Schiphorst – Rijksvastgoedbedrijf (april 2017)
 Jan Hendrik Dronkers – Rijkswaterstaat (juni 2017)
 Veronique Marks – Technische Universiteit Eindhoven (juni 2017)
 Floor Felten – Schiphol Group (september 2017)
 Paul Rutte – NS Stations (december 2017)
 Patrick Buck – ProRail (februari 2018)
 Johan Vermeer – Gemeente Rotterdam (april 2018)
 Bert Wijbenga – Woonbron (juni 2018)

Nieuwe stuurgroepleden

Chris de Vries – Provincie Noord-Holland (april 2017)
 Joost de Ruig – Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (juni 2017)
 Bas Takens – Erasmus Universiteit (september 2017)
 Ryan van der Ven – Nationale Politie (december 2017)
 Mirjam de Boer – Schiphol Group (februari 2018)
 Sebastiaan de Wilde – NS stations (april 2018)
 Gerben Wigmans – Gemeente Rotterdam (juni 2018)

1.2 Samenstelling Ambassadors of Change

Samenstelling AoC 31-12-2018

	Stuurgroepleden	Organisatie
1	Cees Buijs	Gemeente Rotterdam
2	Femke Gaaijkema	Woonbron
3	Hanneke Veldhuis	TU Delft
4	Inge van den Heuvel	Nationale Politie
5	Jerry Lok	NS Stations
6	Koen van der Kroon	Rijkswaterstaat
7	Marco Hofman	Provincie Noord-Holland
8	Marten Klein	Gemeente Amsterdam
9	Nijs Korevaar	Schiphol Group
10	Peter Oosterloo (voorzitter)	Rijksvastgoedbedrijf
11	Sanne van den Haak	ProRail
12	Wouter van Wijhe	Radboud UMC

2 Activiteiten 2017-2018

In het bedrijfsplan is vastgesteld dat het Opdrachtgeversforum wil fungeren als aanspreekpunt, kennismakelaar, netwerk en ontmoetingsplek en publiek toegankelijk moet zijn.

Hoewel het Opdrachtgeversforum formeel geen aanspreekpunt is, het heeft immers geen beslissingsbevoegdheid, is het wel een geaccepteerd gesprekspartner in de bouw. Door de diverse samenstelling van de stuurgroep fungeert deze als intermediair tussen de aangesloten organisaties en verschillende instanties, brancheorganisaties en initiatieven zoals bijvoorbeeld de Bouwcampus en de Bouwagenda. Voor het verder brengen van de resultaten van deze relaties is persoonlijk commitment van stuurgroepleden van groot belang: de effectiviteit van het Opdrachtgeversforum valt of staat met de inzet van de stuurgroepleden. Ieder lid voelt zich dan ook aangetrokken tot vernieuwend opdrachtgeverschap en draagt dat binnen de eigen organisatie uit.

Het Opdrachtgeversforum is een kennismakelaar in die zin dat een makelaar bemiddelt en mensen bij elkaar brengt. De stuurgroep en de kring daaromheen – secondanten, Ambassadors, werkgroepen, leerstoel – brengt mensen bij elkaar in de eigen organisatie en tussen organisaties met als resultaat dat er kennis wordt gedeeld. De communicatie over de activiteiten van het Opdrachtgeversforum worden steeds belangrijker. De nieuwe huisstijl en website, die eind 2017 gepresenteerd zijn, dragen bij aan een betere naamsbekendheid en zichtbaarheid. De site biedt mogelijkheden om kennis en casuïstiek digitaal te delen.

In 2017 zijn de stuurgroepvergaderingen steeds rondom één thema georganiseerd. De stuurgroep besluit begin 2018 om per jaar één overkoepelend thema te kiezen. Het thema voor 2018 wordt duurzaamheid bij de vervangingsopgave. De vervangingsopgave wordt breed opgevat. Het thema sluit aan bij de huidige opgave van alle opdrachtgevers.

Het thema samenwerking met de markt is voor het Opdrachtgeversforum altijd een belangrijk thema. Met de prijsvraag *'stop wishing, start doing'* werd hiervoor in 2016 en 2017 door de Ambassadors of Change veel aandacht gegenereerd. Op de InfraTech pitchten acht combinaties van opdrachtgevers en opdrachtnemers de genomineerde projecten. De vakjury beoordeelde op de mate waarin de Leidende Principes waren toegepast in het project.

Ook bij het initiatief *'jouw baan, mijn baan'*, voortgekomen uit het TOPoverleg en inmiddels opgepakt door de Ambassadors of Change, staat kennis van en samenwerking met marktpartijen centraal. In 2017 en 2018 zijn er een aantal bijeenkomsten geweest met jongere opdrachtgevers en opdrachtnemers.

Het TOPoverleg, bij uitstek het gremium waar samenwerking op de agenda staat, heeft in 2017 twee keer plaatsgevonden. Tijdens het TOPoverleg van juli 2017 werd duidelijk dat er behoefte is aan een andere werkwijze, een bredere verbinding met andere partijen en nieuwe thema's. Samen met Bouwend Nederland en de Bouwcampus is gewerkt aan vernieuwing van de inhoud en de werkvorm. Het eerste TOPoverleg 'nieuwe stijl' heeft plaatsgevonden in november 2018. Het thema was 'samenwerken aan continuïteit op lange termijn'. De aanwezigheid van Jong Bouwend Nederland en de Ambassadors of Change zorgde voor een goede dynamiek en de uitdaging de 'lange termijnplanningen' onder de loep te nemen.

2.1 Ambassadors of Change

De Ambassadors of Change zijn de schakel tussen de bestuurders en de organisatie en tussen de verschillende organisaties. Een groep van jonge en fris denkende doeners uit de gelederen van het forum. Doelstelling van de Ambassadors het gedachtegoed van het forum actief uitdragen, actief kennis uitwisselen en het netwerk verstevigen. Door het inzetten van netwerken in de eigen organisaties, met andere opdrachtgevers en de markt, wordt een verbinding tussen kennis, projecten en maatschappelijke opgaves gemaakt. Elke stuurgroepvergadering schuift een wisselende vertegenwoordiging van de Ambassadors aan om een agendapunt in te vullen en de stuurgroep alert te houden.

Naast de competitie over de Leidende Principes hebben de Ambassadors in 2017 een werkconferentie met Thomas Rau over circulariteit in bouwprojecten georganiseerd. Dit was de kick-off voor het Diner Pensant met het thema 'Dare to be Circulair'. In 2018 zijn er twee Forumcafés gehouden: rondom het thema BIM en het thema Innovatie. Beide keren kwamen ongeveer 50 opdrachtgevers van verschillende organisaties kennis en ervaringen delen aan de 'stamtafels'. Het derde Forumcafé over Marktspanning was bescheidener van opzet: ter voorbereiding van het TOPoverleg werd met experts uit de eigen organisatie gesproken over de veranderende markt en de gevolgen daarvan voor opdrachtgeverschap. Ook de Bouwcampus was hierbij aanwezig.

Bij de invulling van het programma van het Diner Pensant speelden de Ambassadors een rol: in 2017 hebben ze inspirerende start-ups uitgenodigd om te pitchen, in 2018 hebben ze casuïstiek en sprekers aangedragen. In 2018 hebben de Ambassadors in een Brown-Paper-Sessie de uitdagingen voor opdrachtgevers komende jaren in kaart gebracht. Deze sessie is uitgangspunt geweest voor een concept strategische agenda, die de basis vormt voor het jaarplan 2019.

2.2 Werkgroepen

In 2017 en 2018 werd veel aandacht geschonken aan het thema circulair bouwen. De werkgroep Circulaire Bouweconomie, gestart in het najaar van 2017, heeft een statement en een aantal doelstellingen geformuleerd. In 2018 is hard gewerkt aan ontwerpprincipes voor circulair bouwen. Daarnaast heeft er regelmatig overleg met de verschillende inkoopafdelingen over kansen en belemmering om het doel uit het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050' - 50% minder verbruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen) in 2030 – te kunnen behalen.

De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap neemt ook deel aan de werkgroep zodat wetenschappelijke kennis en praktijk samen optrekken. De leden van de werkgroep zoeken steeds verbinding met andere initiatieven, zoals Platform CB'23.

De stuurgroep BIM Opdrachtgevers (BOG) draagt bij aan de ontwikkeling van uniforme informatienormen en uitwisselingsafspraken in de bouwsector. Er is afstemming met de stuurgroep van het Opdrachtgeversforum en de Bouw Informatie Raad (BIR). In 2017 en 2018 heeft de BOG ingezet op 3 ontwikkelingen:

- Verbreding van de deelnemende opdrachtgevers in de stuurgroep BIM-opdrachtgevers en onderliggende werkgroepen. Doel is een breed gedragen visie op open BIM-standaarden, het verkrijgen van draagvlak hiervoor, kennisontwikkeling en uitwisseling en uitbreiden van de toepassing van deze standaarden in de praktijk.

- Een structurele basis creëren voor het beheren en ontwikkelen van uniforme informatienormen en uitwisselingsafspraken. Dit doet de BOG samen met de partners in de keten in het BIM Loket.
- Een bijdrage leveren aan de uitwerking van de DigiDeal voor de Gebouwde Omgeving (DigiDealGO). In de DigiDealGO worden sectorbrede afspraken gemaakt over de uitwisseling, eigenaarschap en organisatie van data en informatie in de bouw. De DigiDealGO is gericht op het aanbrengen van overzicht en samenhang in de digitalisering in de Gebouwde Omgeving. De DigiDealGO geeft richting aan, biedt houvast en werkt aan versnelling van de digitalisering van de bouwsector.

Onder de stuurgroep zijn twee werkgroepen actief één voor GWW en één voor B&U waarin kennis wordt gedeeld over de operationalisering van bovenstaande ontwikkelingen.

2.3 Leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap

De leerstoel Publiek Opdrachtgeverschap werkt aan de hand van een meerjarig onderzoeksprogramma dat in overleg met het Opdrachtgeversforum is opgesteld. In dit programma zijn drie onderzoeksthema's gedefinieerd: publieke waarden, de Leidende Principes (en de Marktvisie) en hun invloed op de samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer en professionele organisatiestructuren bij (semi)publiek opdrachtgeverschap. Er zijn inmiddels vier PhD's bezig met onderzoek op deze thema's. Naast deze jonge onderzoekers zijn er diverse medewerkers betrokken bij onderwijs, onderzoek en valorisatie. Op projectbasis wordt er samengewerkt met andere universiteiten (zoals de VU, Universiteit Twente, TU Eindhoven en Radboud Universiteit Nijmegen), opdrachtnemers en opdrachtgevende organisaties die geen lid zijn van het Opdrachtgeversforum.

2.4 De Bouwcampus

De Bouwcampus biedt een plek, een netwerk en een werkwijze om innovatie in de bouwsector te versnellen en andere vormen van samenwerken te stimuleren. In december 2018 heeft de stuurgroep van het Opdrachtgeversforum besloten actief de doelen van de Bouwcampus ondersteunen, als klankbord te fungeren en gezamenlijk de programmaprioriteiten vast te stellen. Individuele organisaties wordt gevraagd om deel te nemen aan voor hen relevante innovatieprogramma's. De stuurgroep wordt een echte fanclub, die 'harde' en reële feedback geeft op de programma's van de Bouwcampus met de eerlijkheid die bij vriendschap hoort.

2.5 Tot slot

Het Opdrachtgeversforum biedt een goed netwerk voor inspiratie en kennisuitwisseling. Het vergroot de slagkracht van organisaties en biedt een podium voor initiatieven van en door de leden. Samen zijn de leden een echte 'doorzettingsmacht': voor veranderingen in de sector zijn samenwerkende opdrachtgevers van cruciaal belang. De tweemaandelijks bijeenkomsten zijn zinvol voor het uitwisselen van kennis en het bespreken van casuïstiek.

Van de stuurgroep kan niet worden verwacht dat zij gezamenlijk beslissingen nemen: de leden zitten op persoonlijke titel en hebben een zeer diverse achterban. Wel kan de stuurgroep gezamenlijk initiatieven ondersteunen, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid en circulariteit, en richting geven, bijvoorbeeld in de gezamenlijke programma's van de Bouwcampus.

2.6 Thema's stuurgroepvergaderingen

In 2017 is besloten de stuurgroepvergaderingen rondom één thema te organiseren. Onderstaande thema's zijn in 2017 en 2018 aan de orde geweest.

22.02.2017	HRM – leren en werken (Adri van Grinsven – stimuleringsfonds werken-leren)
12.04.2017	BIM / ICT (Richard Tieskens – RVB)
21.06.2017	Circulariteit en opdrachtgeverschap (Vincent Gruis – TUDelft) De Bouwagenda (Bernard Wientjes & Ben Spiering)
20.09.2017	Nieuwe Omgevingswet: Pilot Rotterdamsebaan (Ludo Steenmetser – Gemeente Den Haag)
06.12.2017	Veiligheidsladder in aanbestedingen (Frans van Ekerschot & Marthe van Stuijvenberg – RVB) Strategie Opdrachtgeversforum
14.02.2018	Publieke Waarden in opdrachtgeverschap (Lizet Kuitert – TU Delft)
11.04.2018	IFD: vervanging Cruquiusbrug (Paul Waarts & Marco Hofman – Provincie N-H)
20.06.2018	De invloed van geïntegreerde contracten op innovatie en effectiviteit (Leentje Volker – TU Delft)
19.09.2018	PPS: Samenwerking vormgeven bij de Knoop en DOEN 2.0 (Peter Eijtjes – RVB)
12.12.2018	Inbedding opdrachtgevende rol in de (gemeentelijke) organisatie (Marleen Hermans – TU Delft) Relatie Opdrachtgeversforum met De Bouwcampus

Doorlopende thema's en 'lopende projecten': duurzaamheid en circulariteit, veiligheid, innovatie, prestatie meten, samenwerking met de Bouwcampus, aansluiting bij de Bouwagenda, ...

2.7 Activiteiten

20.01.2017	Prijsvraag 'Stop Wishing, Start Doing': de Leidende Principes in de praktijk (AoC)
13.03.2017	TOPOverleg: Leidende Principes – EMVIplus en risico allocatie
23.05.2017	Werk sessie circulariteit met Thomas Rau (Schiphol & AoC)
11.07.2017	TOPOverleg: Leidende Principes – EMVIplus en verlaging tenderkosten
04.10.2017	Diner Pensant: Dare to be Circulair (Woonbron)
22.03.2018	Forumcafé 'BIM' (AoC)
25.09.2018	Forumcafé 'het succes van innovatie' (AoC)
30.10.2018	Forumcafé 'marktspanning' (AoC)
30.10.2018	Diner Pensant: Verjongen, Vernieuwen, Verduurzamen (RWS)
26.11.2018	TOPOverleg: samenwerken aan continuïteit op lange termijn

2.8 Werkzaamheden secretariaat

- Vooroverleg met voorzitter, adviseur en secretaris voor de stuurgroepvergaderingen;
- Voorbereiding en verslaglegging vijf stuurgroepvergaderingen;
- Deelnemen aan bijeenkomsten en ondersteunen van Ambassadors of Change;
- Deelnemen aan vergaderingen en ondersteunen van Werkgroep Circulaire Bouweconomie;
- Organisatie InfraTech, Werksessie en Forumcafé's;
- Organisatie TOPoverleg;
- Contact onderhouden met diverse organisaties (PIANOo, De Bouwcampus, Neerlands Diep, BOG, de Bouwagenda, etc.);
- Organisatie Diner Pensant met Woonbron voor 85 aanwezigen (exclusief sprekers en organisatie), locatie RDM-werf Rotterdam;
- Organisatie Diner Pensant met Rijkswaterstaat voor 95 aanwezigen (exclusief sprekers en organisatie), locatie Madurodam Den Haag;
- Nieuwe communicatiestrategie, huisstijl en website ontwikkelen en deze actueel houden;
- Informatieverzoeken afhandelen;
- Financiële afronding 2016 – 2017 – 2018 en lopende financiën.